

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pòli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četertleta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za pol leta 2 fl. 10 kr., za četertleta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 14. decembra 1859.

Dobra gospodinja — kmetijstva največja podpora. *)

Dobra gospodinja podpora tri vogle hiše — to je že star predgovor pa tudi resničen. Nje umnost, ročnost, snažnost in pridnost so krepek steber vsacega kmetijstva. Skerbna gospodinja veliko veliko pripomore, da gospodar svoje kmetijstvo z veseljem opravlja, da so posli dobri in pridni, in da se tako vse, kar se pridela, k pravemu pridu oberne. Pa še nekaj, in to je zlo imenitno: izreja otrok je posebno v njenih rokah. Pri takem gospodarstvu, kjer mati spozná, da pri dobri izreji otrok se naklada hiši velik kapital za prihodnje čase, se ni bati, da bi otroci, kadar dorastejo, ne bili dobri gospodarji in pridne gospodinjice, Bogu in ljudem všeč.

Naj enkrat govorimo tudi od tega, kar spada v opraviljstvo gospodinjice, ki ji pri kmetijstvu veliko terpljenja in dela prizadeva. Al naš namen ni, da bi se tukaj v gospodinjine reči na drobno spušali; le bolj poverh bomo omenili, kar je bolj važnega.

Opravila, ki jih ima gospodinja pri kmetijstvu, so se sebnost le-te:

Veliko kmetijskih del je gospodinjicam in dekletam v skerb prepušenih, kakor, na priliko, gnoj trositi, pléti, posebno pa žeti. Včasih se dela pri kmetovanju tako naglo eno za drugim versté, da, če hočejo s pridom opravljene in o pravem času dokončane biti, je treba, da cela družina k delu pristopi in vso svojo moč napne, da se o pravem času dokončajo. Gospodinja mora, čeravno ne opravlja sama vselej teh del, vendar natanko vediti, kako se opravljajo, da vé pokazati in podučiti, kjer se kaj prav ne godi. Delo kakoršno koli nam ne sme nikoli v sramoto biti; vsako delo je časti vredno. Kdor ne dela, naj tudi ne jé — pravi že sveto pismo.

Posebno vednost mora pa gospodinja v lano- in konoplareji imeti in popolnoma izurjena biti v vertnem obdelovanju. K temu obdelovanju se mora dobra zemlja napraviti in dobro obdelati, dobro in rodovitno seme ob pravem času sejati, pléti, ruvati, pogrinjati, goditi in tretiti. Na vertu se pridelujejo mnogoverstni pridelki, ktere gospodinja za kuho in hišo pripravlja; nje hčerka se mora uriti, kako se zelenjad obdeluje in zboljšuje, da več koristi donaša, da bo vedela dobro se vésti v prid svoji družini, kadar bo gospodinja.

Kuhinja je nadalje mesto, kjer gospodinja kot samovladarica kraljuje. Vsaki dan ne more puta v piskru biti; tudi na rajželj ni treba vsaki dan kaj djati. Al to, kar se kuha, naj se brez potrate čedno napravi, da „ni svinja kuharica“. Dostokrat so slabo kuhane jedi tudi najboljšega gospodarja napravile, da je začel v gostivnico zahajati in pijančevati.

Mislimo, da nam ne bodo naše gospodinjice zamerile, da se v njih opravila spušamo, in upamo, da ne bo na nobeno plat škodovalo, ako tû ne stavimo luči pod mernik.

*) Po „Landw. Zeit. von u. für Oberöst.“

Le pomislimo in prevdarimo najmanjše dolžnosti in opravila pri kmetijstvu in kmali bomo vidili, koliko skerbi in vedne pazljivosti potrebujejo. Ni dovolj, da gospodinja svojemu možu in otrokom veliko opravil prevzame, ona mora tudi za posle, posebno pa za dekle skerbeti in na nje gledati. Posebno mora pa hišna gospodinja na to paziti, da se razne reči ne pokvarjujejo; ona nima dolžnosti, samo čez take reči paziti, ki jih za živež potrebujemo, ampak tudi za obleko, hišno orodje in pripravo kakor tudi na kuhinsko posodo itd., kako gré obleko hraniti, kako se čedi in dela, perilo pere, postelje postiljajo itd. Razun tega se od nje tudi terja, da zná šivati, presti, prati in še druge opravila ženske opravljati, da vse preskerbi, kar je za družino potrebnega.

Koliko terpeža in posebnega veselja je potreba, da se gospodinja v vsem tem izuri in vse prav obračati zná!

Gospodinjico, ki je v vseh teh rečeh zvedena, zraven pa krotka, poštena in pobožna brez hinavstva in tercijalstva, imenujemo po pravici največji zaklad kmetijstva. Kdor nam boljšega imenovati vé, naj nam ga imenuje!

Taka gospodinja je zlata vredna; srečen mož, kdor jo ima!

Stopimo v hlev. Gospodar je poskerbel lepo živino; veliko dobrih krav stoji v hlevu; kuretine je dosti pri hiši; tudi svinjak ni prazen. On je storil, kar je njegova dolžnost. Zdaj mu mora tudi gospodinja pomagati; ona mora čuti nad tem, da dekle opravljajo svoje dolžnosti; ona mora povsod oči imeti, da vidi, da se po nemarno klaja ne trati, — da živina v gnojnici ne leží, — da se krave pri vsaki molzi do zadnje kapljice pomolzejo; po tem takem vse mleko gospodarstvu v prid pride in ga nič ne ostaja v vimenih, kjer ovčič in druge bolezni napravlja.

V mlečnicah se začne njeno drugo opravilo. Če so te nemarne in gré mleko pod zlo, je večidel gospodinja kriva.

Dober svet soseskam zavoljo gasilnic.

Neki duhovnik iz Oggerskega, kakor se bere v „Vas. Ujs.“ zavoljo gasilnic ali sikaljk priporoča to-le: Soseska bi mogla vedno ene funte v prah zmletega galuna pripravljene imeti, da ga v potrebi en funt v napolnjeno gasilnico veržejo in raztopijo. S tako vodo se dá ogenj veliko hitreje gasiti kakor z navadno vodo; galun ima lastnost, ne samo plamen, ampak tudi žareče oglje tako pogasiti, da več ne gori. Tako raztopljenega galuna bi moglo nekoliko zmiraj v sikaljki biti, ker se voda, v kateri je kaj galuna, poleti nikoli ne vsmradi, pozimi pa ne zmerzne.

Za domače potrebe marsikaj.

(Meso v kratkem času prekaditi). Kdor hoče v 24 urah prekajeno ali suho meso imeti, naj po nasvetu obertniškega lista iz Breslavije toliko solitarja v vodi razstopi, kolikor se sicer soli potrebuje, da se en kos govejega mesa dobro nasoli. V ti vodi naj se meso kuha, toda se mora pogostoma obračati, in sicer tako dolgo, da v